

Konstitutionsutskottets betänkande 2024/25:KU9

Sekretess i Justitiekanslerns verksamhet med att bevaka statens rätt i internationella skiljeförfaranden

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till ändring i offentlighets- och sekretesslagen.

Förslaget innebär att sekretess ska gälla i Justitiekanslerns verksamhet med att bevaka statens rätt i internationella skiljeförfaranden. Sekretess ska gälla för uppgift i sådan verksamhet, om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i skiljeförfaranden försämrats om uppgiften röjs.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2025.

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:58 Sekretess i Justitiekanslerns verksamhet med att bevaka statens rätt i internationella skiljeförfaranden.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

 Propositionens huvudsakliga innehåll4

Utskottets överväganden.....5

 Sekretess i Justitiekanslerns verksamhet med att bevaka statens rätt i
 internationella skiljeförfaranden.....5

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag7

 Propositionen7

Bilaga 2

Regeringens lagförslag8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Sekretess i Justitiekanslerns verksamhet med att bevaka statens rätt i internationella skiljeförfaranden

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:58.

Stockholm den 18 februari 2025

På konstitutionsutskottets vägnar

Louise Meijer

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Louise Meijer (M), Hans Ekström (S), Fredrik Lindahl (SD), Mirja Räihä (S), Ulrik Nilsson (M), Per-Arne Håkansson (S), Malin Danielsson (L), Amalia Rud Stenlöf (S), Susanne Nordström (M), Jessica Wetterling (V), Gudrun Brunegård (KD), Malin Björk (C), Lars Engsund (M), Jan Riise (MP), Lars Johnsson (M), Lars Andersson (SD) och Peter Hedberg (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2024/25:58 Sekretess i Justitiekanslerns verksamhet med att bevaka statens rätt i internationella skiljeförfaranden. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen en ny bestämmelse om sekretess i Justitiekanslerns verksamhet med att bevaka statens rätt i internationella skiljeförfaranden. Sekretess ska gälla för en uppgift i sådan verksamhet, om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i skiljeförfaranden försämras om uppgiften röjs.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2025.

Utskottets överväganden

Sekretess i Justitiekanslerns verksamhet med att bevaka statens rätt i internationella skiljeförfaranden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i offentlighets- och sekretesslagen. Förslaget innebär att sekretess ska gälla i Justitiekanslerns verksamhet med att bevaka statens rätt i internationella skiljeförfaranden.

Propositionen

Regeringen bedömer att den befintliga sekretessregleringen inte utgör ett tillräckligt skydd för uppgifter i Justitiekanslerns verksamhet för att bevaka statens rätt i internationella skiljeförfaranden. Det finns därför ett behov av att införa en ny sekretessbestämmelse till skydd för allmänna intressen.

I propositionen anförts att Justitiekanslern i åtskilliga fall har fått i uppdrag att bevaka statens rätt med anledning av anspråk som har framställts mot Sverige med grund i investeringsskyddsavtal. I dessa ärenden kan det följa av de processuella regler som gäller för skiljeförfarandet i enlighet med ett internationellt avtal som Sverige är bundet av eller en skiljenämnds beslut att vissa uppgifter ska hållas hemliga. Förpliktelser av detta slag uppkommer framför allt i internationella skiljeförfaranden som hänskjutits till en skiljenämnd enligt den internationella konventionen av den 18 mars 1965 om biläggande av investeringstvister mellan stater och medborgare i andra stater (ICSID) eller till en skiljenämnd som tillfälligt upprättas enligt de regler för skiljeförfarande som gäller för Förenta nationernas kommission för internationell handelsrätt (Uncitral). Genom konventionen inrättas bl.a. ett centralorgan för biläggande av investeringstvister.

Genom att godta att tvister kan lösas genom internationella skiljeförfaranden har Sverige åtagit sig vissa förpliktelser i fråga om bl.a. konfidentialitet. Som avtalsslutande part har Sverige även, genom att ha godkänt ICSID, en folkrättslig förpliktelse att respektera centralorganets beslut i en skiljetvist.

I propositionen framhålls att bedömningarna som görs här är lika relevanta i fråga om både andra internationella tvister än sådana som rör investeringar och andra förfaranden än sådana som hanteras enligt ICSID:s eller Uncitral:s skiljedomsregler.

Regeringen framhåller att det finns ett stort intresse av insyn i Justitiekanslerns verksamhet. Mot detta måste dock enligt regeringen ställas att den nuvarande regleringen kan innebära nackdelar för Sverige i det

internationella samarbetet. Sammantaget anser regeringen att övervägande skäl talar för att rätten att ta del av allmänna handlingar bör kunna begränsas med hänsyn till Sveriges förhållande till en annan stat eller en mellanfolklig organisation. Regeringen anser dessutom att de sämre förfarandevillkoren som den befintliga sekretessregleringen kan leda till kan få påtagligt negativa ekonomiska konsekvenser för Sveriges del. Den föreslagna regleringen skulle enligt regeringen alltså även vara till fördel för det allmännas ekonomiska intresse.

Regeringen föreslår att sekretess ska gälla hos Justitiekanslern i verksamhet med att bevaka statens rätt i internationella skiljeförfaranden för en uppgift i sådan verksamhet, om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i skiljeförfaranden försämras om uppgiften röjs. För en uppgift i en allmän handling ska sekretessen gälla i högst 40 år. Om det finns särskilda skäl, ska regeringen få besluta föreskrifter om att sekretessen ska gälla under längre tid.

Regeringen bedömer att rätten att meddela och offentliggöra uppgifter inte bör inskränkas utan bör ha företräde framför den tystnadsplikt som följer av den nya sekretessbestämmelsen.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2025.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom de överväganden som redovisas i propositionen och föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:58 Sekretess i Justitiekanslerns verksamhet med att bevaka statens rätt i internationella skiljeförfaranden:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i
offentlighets- och sekretesslagen
(2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 42 kap. 4 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

42 kap.

4 c §

Sekretess gäller hos Justitiekanslern i verksamhet som avses i 1 § tredje stycket 1 för uppgift i sådan verksamhet, om det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i skiljeförfaranden försämras om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst fyrtio år. Om det finns särskilda skäl, får dock regeringen meddela föreskrifter om att sekretessen ska gälla under längre tid.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2025.